

Motion till riksdagen 2022/23:961

av **Magnus Persson m.fl. (SD)**

Arbetsmarknad och arbetsmiljö

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa lärlingsanställningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka preskriptionstiden för arbetsmiljöbrott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ersätta begreppet nedsatt arbetsförmåga med ett icke-diskriminerande begrepp och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att säkerställa att myndigheten har det stöd och den specialistkompetens som personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har rätt till, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för införandet av en nationell resurs riktad till synskadade och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att ge rehabiliterande insatser och hjälpmedel till dem som drabbas av en funktionsnedsättning samtidigt som de är i anställning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda och ge förslag till en ny finansieringsmodell för tolktjänster i arbetslivet för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att koppla lönebidragstaket till det index som följer den allmänna löneutvecklingen och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lägga till parametern funktionsnedsättning i de stora befolkningsundersökningarna och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga förordningen (1991:1046) om bidrag till arbetshjälpmedel och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Arbetsförmedlingen det fulla ansvaret för arbetsinriktat stöd och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge en annan myndighet i uppdrag att utreda Arbetsförmedlingens arbetsprocess gentemot Samhall och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en ny individbaserad ersättningsmodell för Samhall och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över fackförbundens företrädesrätt att utse lokala skyddsombud, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att avveckla lönesubventioner som utgår ifrån födelseland, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Arbetsmarknadspolitikens inriktning

Sverigedemokraternas arbetsmarknadspolitik har som mål att säkerställa att löntagarna har ekonomisk trygghet vid arbetslöshet och att arbetssökande får stöd vid arbetslöshet som är kostnadseffektivt och som leder till reguljära anställningar. Stöd till personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är centralt för oss och vi vill se att Arbetsförmedlingen får ett övergripande ansvar för dessa stöd.

Sverigedemokraterna värnar den svenska partsmodellen och ser negativt på den pågående maktförskjutningen från Sverige till EU inom det arbetsmarknadspolitiska området.

Arbetsmiljöpolitikens inriktning

Under 2021 omkom 39 personer på en arbetsplats i Sverige. Arbetsmiljöarbetet är livsviktigt. Ingen ska avlida på eller till följd av sitt arbete. Både det regionala och lokala arbetsmiljöarbetet måste fungera och fler ska ges möjlighet att delta i arbetet. På sikt bör regeringen se över huvudmannskapet för de regionala skyddsombuden med syfte att avpolitiserat och stärka det regionala arbetsmiljöarbetet.

Lärlingsanställningar

Möjligheten att införa en form av lärlingsanställningar ska utredas. Internationellt finns flera olika varianter av framgångsrika former för detta. Möjligheten att skapa en svensk

modell för sådana anställningar behöver ses över utifrån de förutsättningar som finns på den svenska arbetsmarknaden. En lärlingsanställning ska inte begränsas till någon specifik kategori av arbetssökande, utan ska styras av behov. Lärlingarnas ersättningar ska bestå av en viss procentsats av den av parterna överenskomna ingångslönen inom respektive bransch.

Preskriptionstiden för arbetsmiljöbrott

Vid utredningar av arbetsmiljöbrott involveras flera myndigheter – Arbetsmiljöverket, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Utredningstiden är ofta lång och den genomsnittliga utredningstiden för brottet vållande till annans död på arbetsplats är betydligt längre än en utredning om vållande till annans död som inte har samband med någon arbetsplats. Utredningsläget är komplicerat utifrån sakfrågans natur.

Entreprenader sker ofta i flera led, och tekniskt kan det vara komplicerade orsaksförlopp och även komplicerade organisatoriska förhållanden som råder. Det är ofta flera aktörer involverade och det är i skarven mellan aktörerna som utredningsläget försvåras. Utifrån den samlade bilden av problematiken i dessa utredningar behöver preskriptionstiden utökas. Preskriptionstiden för normalgraden av arbetsmiljöbrott är i dag två år. Vid grova brott är den fem år. Dessa preskriptionstider är för korta, och preskriptionstiden bör utökas till det dubbla, det vill säga fyra år för normalgraden samt tio år för grova brott.

Begreppet nedsatt arbetsförmåga

Arbetsförmedlingen gjorde under 2018 en översyn av termen nedsatt arbetsförmåga. Myndighetens sammantagna bedömning var att termen i en del fall har negativ effekt på personer som är direkt berörda och att termen också kan ha en negativ påverkan på den allmänna bilden av gruppen. Arbetsförmedlingen gjorde bedömningen att det behövs ett nytt språkbruk och föreslog att termen nedsatt arbetsförmåga avskaffas så som den används inom arbetsmarknadspolitiken idag. Regeringen bör skyndsamt fastställa ett nytt icke-diskriminerande begrepp, med syftet att skapa förutsättningar för målgruppen att hantera anställningsförfaranden på samma sätt som alla andra.

Arbetsförmedlingens specialistkompetens

Reformeringen av Arbetsförmedlingen har lett till att personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har förlorat etablerade kontakter inom myndigheten. Arbetsförmedlingen bör ges ett förnyat uppdrag om att säkerställa stödet och specialistkompetensen för arbetssökande med funktionsnedsättning. Det gäller inte minst utifrån Arbetsförmedlingens satsning på digitala tjänster, som kan innebära att personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, inte får det stöd de har rätt till. En stor andel arbetssökande med funktionsnedsättning behöver ha tillgång till personligt stöd redan från inskrivning, under hela vägen till arbete, men ibland också under sitt fortsatta yrkesliv. Specialistkompetensen hos externa aktörer måste också utvecklas och säkerställas.

Nationell resurs för synskadade

Socialstyrelsen beräknar att det finns cirka 120 000 synskadade i Sverige. Regeringen bör utreda hur man kan utveckla ett sammanhållet stöd till blinda och gravt synskadade. Sådan kompetens är svår att uppjobba lokalt eftersom gruppen är förhållandevis liten. Därav borde en nationell resurs ge bättre effekt, exempelvis i form av ett kunskapscenter. Denna nationella resurs skulle kunna samla erfarenheter, initiera forskning och utveckla metoder som leder till arbete för målgruppen. Resursen skulle också kunna vara ett stöd för andra aktörer inom synområdet, särskilt med koppling till arbetslivs- inriktad rehabilitering.

Möjlighet till stöd för anställda som drabbas av en funktionsnedsättning

Personer som drabbas av en funktionsnedsättning samtidigt som de har en anställning ska inte först behöva slås ut från arbetsmarknaden för att sedan få rehabilitering och stöd. I dag hänvisas i stor utsträckning till arbetsgivarnas rehabiliterande åtgärder. Detta är inte optimalt eftersom det krävs specialistkunskaper för att hitta fungerande lösningar. Försäkringskassan agerar först då personen blir sjukskriven. Arbetsförmedlingen bör ges i uppdrag att ge stöd och rådgivning till dessa personer och arbetsgivare med syfte att öka möjligheterna för de som förvärvat en funktionsnedsättning i vuxen ålder att behålla en befintlig anställning. Regeringen bör också se över möjligheten att ge Arbetsförmedlingen rätt att bevilja lönebidrag till nuvarande arbetsgivare för den arbetstagare som förvärvat en funktionsnedsättning.

Arbetsförmedlingens arbete med rehabiliterande insatser och hjälpmedel

Regeringen bör utreda förutsättningarna för att ge Arbetsförmedlingen det fulla ansvaret för allt arbetsinriktat stöd, inklusive arbetshjälpmedel. Dagens uppdelning mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är inte optimal utifrån de sökandes perspektiv.

Sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning

Sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, påverkas enbart marginellt av konjunkturläget. Det finns begränsat med statistik att tillgå. Regeringen bör tillsätta en utredning som bringar klarhet i varför målgruppens sysselsättningsgrad inte påverkas av konjunkturläget. Syftet är att kunna säkerställa att de stöd staten erbjuder är ändamålsenliga.

En ny finansieringsmodell för tolktjänster i arbetslivet

Arbetsgivarna har med rätta stort ansvar för sina anställda och för arbetsmiljön, men det innebär att finansieringen av tolktjänster kan bli kostsam. De bidrag som finns att söka som arbetsgivare är begränsade och det finns behov av flexibla insatser och förenklad administration för att förbättra möjligheten för personer i behov av tolktjänster. Reger-

ingen bör utreda fler möjliga finansieringsmodeller med syfte att underlätta möjligheten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet att få och behålla arbete.

Lönebidragstaket

Regeringen bör utreda kostnaden och möjligheten till att koppla lönebidragstaket till det index som följer den allmänna löneutvecklingen. Personer med lönebidrag ska inte halka efter i löneutvecklingen jämfört med sina arbetskollegor.

Funktionsnedsättning som en parameter

Regeringen bör ge de för ärendet aktuella myndigheterna i uppdrag att lägga till parametern funktionsnedsättning i de stora befolkningsundersökningarna. I redan existerande insamlingar av data, som kartlägger bland annat kön, ålder och utländsk härkomst, vore det lämpligt att tillföra funktionsnedsättning som parameter. Det skulle exempelvis vara informativt i SCB:s arbetskraftsundersökningar. Datainsamlingsmetoden bör i och med detta anpassas efter målgruppen.

Förordningen om bidrag till arbetshjälpmedel

Tillgång till välfungerande arbetshjälpmedel är för många med en funktionsnedsättning en förutsättning för att behålla ett fotfäste på arbetsmarknaden. Vi har uppmärksammat på brister i tillgången till arbetshjälpmedel. Ett ökat antal människor nekas arbetshjälpmedel och det har funnits fall där Försäkringskassan nekat sökande arbetshjälpmedel om dessa hjälpmedel är av en sådan karaktär att de behövs även på fritiden. Förordningen (1991:1046) om bidrag till arbetshjälpmedel behöver förändras och förtydligas för att säkerställa att personer med behov av arbetshjälpmedel erhåller det.

Granskning av Arbetsförmedlingens arbetsprocess gentemot Samhall

2019 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att Samhall bör återgå till sitt grunduppdrag och skapa arbete åt personer med fysiska och intellektuella funktionsnedsättningar. Bakgrunden till riksdagens tillkännagivande var att det uppdragats att över hälften av deltagarna på Samhall var utrikes födda, något som också Statskontoret konstaterade i rapporten *En analys av processen och förutsättningarna för anställningar hos Samhall AB*. Språkförbistring ska inte ses eller behandlas som en funktionsnedsättning och språksvaga personer ska under inga omständigheter placeras på Samhall. Dels tar det resurser från de personer som faktiskt behöver Samhalls stöd, dels är det ogynnsamt för de personer som med rätt insatser istället skulle kunna komma ut på den reguljära arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen har tidigare fått fyra utredningsuppdrag kopplat till riksdagens tillkännagivande. Vi anser att en annan aktör, exempelvis Statskontoret, bör ansvara för att utreda och granska Arbetsförmedlingens arbetsprocesser gentemot Samhall. Detta bör inte skötas av den myndighet det berör.

En ny individbaserad ersättningsmodell

Vi anser att dagens ersättningsmodell försvårar uppföljning och kvalitetsgranskning av de insatser som ges till personer som anvisas till Samhall. För att komma till rätta med detta anser vi att regeringen bör utreda och införa en ny modell för stödet till Samhall som redovisas på individnivå, på samma sätt som gäller när privata företag anställer personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Utan uppföljning av stöden på individnivå går det inte att utvärdera stödet på ett korrekt sätt.

Lokala skyddsombud

Enligt Arbetsmiljöverkets statistik har det skett 37 arbetsolyckor med dödlig utgång såhär långt under 2022. Vi är således fortfarande långt ifrån nollvisionen. Dessa siffror visar på behovet av att bygga en ny modell för arbetsmiljöarbetet, som når samtliga löntagare på samtliga arbetsplatser i Sverige. För att säkerställa genomförandet av det lokala arbetsmiljöarbetet måste antalet lokala skyddsombud öka. I dagens modell har fackförbunden företrädesrätt till att utse lokala skyddsombud. Dessvärre innebär det att ett stort antal löntagare utestängs från att axla rollen som skyddsombud.

Under LO-kongressen 2016 togs beslut om att den fackliga organisationen och de fackliga företrädarna ska ha facklig-politisk samverkan med Socialdemokraterna. I praktiken innebär det att de som är politiskt aktiva i andra partier än Socialdemokraterna, utestängs från att erhålla fackliga förtroendeposter, trots kunskap, engagemang och medarbetarnas förtroende. Det finns flera exempel på hur fackligt aktiva personer tvingats välja mellan sina politiska uppdrag och sin fackliga roll. Vi vänder oss mot den här politiseringen av arbetsmiljöarbetet. Arbetsmiljöarbetet är avgörande för löntagarnas trygghet och hälsa och detta arbete måste bedrivas så effektivt som möjligt. Den som är lämplig och har intresse för och kunskap om arbetsmiljöarbete ska kunna bli skyddsombud. Makten att utse företrädare ska ligga hos arbetsplatsens anställda, utan inskränkningar. Detsamma ska gälla när arbetstagarrepresentanter utses till skyddskommitté. Detta är särskilt relevant i en tid då den fackliga organisationsgraden minskar.

Den arbetsmarknadspolitiska insatsfloran

I Tidöavtalet finns en skrivning om att den arbetsmarknadspolitiska insatsfloran bör förenklas, med färre, kostnadseffektiva insatser som leder till jobb. Vi anser att regeringen även bör se över och på sikt avveckla särlösningar baserade på födelseland.

Magnus Persson (SD)

Ann-Christine From Utterstedt (SD)

Michael Rubbestad (SD)

Erik Hellsborn (SD)

Ulf Lindholm (SD)